

ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม 2565

สารจากบรรณาธิการ...

สวัสดีค่ะ ช่วงเดือนกรกฎาคม อุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 31-35 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 24-27 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนแตกต่างกันไปในแต่ละภาค 100 - 380 มิลลิเมตร ความชื้นสัมพัทธ์ 70 - 90 % สามารถติดตามข้อมูลศัตรูพืชที่ต้องเฝ้าระวังได้เพื่อป้องกันความเสียหายของพืชผล ส่วนข้อมูลศัตรูธรรมชาติ นำเสนอ “ไรตัวห้า” ที่มีบทบาทสำคัญควบคุมไรศัตรูพืช สามารถนำไปปล่อยในแหล่งที่มีไรศัตรูพืชทั้งในพืชผัก ไม้ดอก และไม้ผล โดยควรปล่อยในสภาพแวดล้อมที่มีความชื้นสูง อากาศไม่ร้อนหรือเย็นจัด และไม่ควรพ่นน้ำต้นพืชหลังปล่อยไรตัวห้าทันทีเพราะจะถูกน้ำชะล้างได้ กรณีแมลงวันผลไม้ การเลือกใช้กับดักต้องเลือกให้ถูกชนิด รวมทั้งสารล่อก็ต้องเลือกที่เฉพาะเจาะจงกับชนิดของแมลง จะนำไปสู่การวางแผนการกำจัดแมลงวันผลไม้ได้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีข้อมูลชนิดของกับดักและสารล่อให้นำไปพิจารณาการใช้ให้เหมาะสม สำหรับวัชพืชในไร่อ้อย มีข้อมูลสารทางเลือกในการป้องกันกำจัด ซึ่งหากทราบชนิดของวัชพืชและเลือกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดที่เหมาะสม รวมทั้งคำนึงถึงข้อควรระวังในการใช้ จะทำให้การกำจัดวัชพืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ปลูกอ้อยได้ผลผลิตดี

ท้ายที่สุดหนีไม่พ้น ต้องสร้างเครือข่ายศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เพื่อให้เกิดโครงสร้างของเกษตรกรและชุมชนที่แข็งแกร่ง เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับความรู้ คำแนะนำ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้ชุมชนได้ร่วมสร้างกำแพงป้องกันศัตรูพืชในพื้นที่ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขาดไม่ได้ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ที่จะต้องสร้างเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งเช่นกัน เพื่อร่วมสร้างภูมิคุ้มกันให้ต้นพืชแข็งแรงจากรากฐาน การจัดการดินและธาตุอาหารพืชอย่างเหมาะสม สวัสดีและพบกันใหม่ค่ะ....

ประธานคณะทำงานวิชาการ กอป.

บรรณาธิการ

ประธานคณะทำงาน : นางชญญา ทิพานุกะ

คณะทำงาน : นางสาวสุนา สิมาสฤษฎ์ นางสินันต์ธร จันทร นางชิดชนก ไชยพงษ์ นางสาวเบญจมาภรณ์ ชุ่มจิตร นางสาววรรณฎ โคนเย็น นางสาวกันยากร อุทัย นางสาวปวีณา เดชคอบบุตร นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว นางสาวอุดมศรี อุ๋นโชคดี และนางจันทร์จรัส เกียรติทวีมนั่ง

เตือนเกษตรกรระวังศัตรูพืชประจำเดือน กรกฎาคม 2565

1

☀️ สูงสุด 32 - 34 °ซ / ต่ำสุด 24 - 26 °ซ
 ☁️ ปริมาณฝน 150 - 190 มม.
 🌧️ ความชื้นสัมพัทธ์ 80 - 85 %

🌾 **ข้าว ระวัง** เพลี้ยกระโดดหลังขาว แมลงห่อหัว โรคไหม้ข้าว โรคขอบใบแห้ง
 🌽 **ข้าวโพด ระวัง** หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด เพลี้ยอ่อน โรคราสนิม
 🍌 **ไม้ผล ระวัง** เพลี้ยแป้ง มวนลำไย หนอนเจาะลำต้น โรคแอนแทรกคโนส

2

☀️ สูงสุด 32 - 34 °ซ / ต่ำสุด 24 - 26 °ซ
 ☁️ ปริมาณฝน 190 - 230 มม.
 🌧️ ความชื้นสัมพัทธ์ 80 - 85 %

🌾 **ข้าว ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคไหม้ โรคใบขีดสีน้ำตาล
 🌾 **มันสำปะหลัง ระวัง** เพลี้ยแป้ง ไวแดง โรคใบด่าง โรคโคนเน่าหัวเน่า
 🌿 **อ้อย ระวัง** หนอนกออ้อยด้วงหนวดยาว โรคใบขาว

3

☀️ สูงสุด 33 - 35 °ซ / ต่ำสุด 24 - 26 °ซ
 ☁️ ปริมาณฝน 130 - 170 มม.
 🌧️ ความชื้นสัมพัทธ์ 75 - 80 %

🌾 **ข้าว ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงห่อหัว แมลงค้ำหนามข้าว โรคไหม้ข้าว
 🌿 **มะพร้าว ระวัง** หนอนหัวดำ ด้วงแรด ด้วงงวง แมลงค้ำหนาม โรสี้ขามะพร้าว
 🌿 **อ้อย ระวัง** แมลงหนูลวง โรคใบขาว โรคเสี้ยนดำ

4

☀️ สูงสุด 31 - 33 °ซ / ต่ำสุด 25 - 27 °ซ
 ☁️ ปริมาณฝน 260 - 310 มม.
 🌧️ ความชื้นสัมพัทธ์ 85 - 90 %

🌾 **มันสำปะหลัง ระวัง** เพลี้ยแป้ง โรคใบด่าง โรคพุ่มแจ้ โรคแอนแทรกคโนส
 🍌 **ไม้ผล ระวัง** เพลี้ยไก่แจ้ หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด โรครากเน่าโคนเน่า
 🌿 **มะพร้าว ระวัง** หนอนหัวดำ ด้วงงวง หนอนกินจั่น โรสี้ขามะพร้าว

5

☀️ สูงสุด 31 - 34 °ซ / ต่ำสุด 24 - 26 °ซ
 ☁️ ปริมาณฝน 100 - 380 มม.
 🌧️ ความชื้นสัมพัทธ์ 70 - 90 %

🍌 **ปาล์มน้ำมัน ระวัง** หนอนปลอกเล็ก ด้วงกุหลาบ ด้วงแรด โรคลำต้นเน่า
 🌿 **มะพร้าว ระวัง** หนอนหัวดำ แมลงค้ำหนาม ด้วงแรด ด้วงงวง หนอนกินจั่น
 🍌 **ไม้ผล ระวัง** เพลี้ยหอยเกล็ด หนอนเจาะผล โรครากเน่าโคนเน่า โรคจุดสาหร่าย
 🌿 **ยางพารา ระวัง** โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคใบร่วง โรครากขาว

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม 2565

ไรตัวห้ำ ถือว่า มีบทบาทสำคัญในการควบคุมประชากรของไรศัตรูพืช เป็นทางเลือกในการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) เพื่อลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในหลายประเทศแถบยุโรปและอเมริกาสามารถผลิตขยายไรตัวห้ำทางการค้า นับว่าไรตัวห้ำมีความสำคัญในการควบคุมโดยชีววิธี ไม่ให้จำนวนประชากรของไรศัตรูพืชทำความเสียหายเกินระดับการทำลายทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงควรเริ่มต้นที่จะอนุรักษ์ไรตัวห้ำให้คงอยู่ในสภาพแวดล้อมได้มากที่สุด หรือการพัฒนาการผลิตขยายเพิ่มปริมาณเพื่อนำไปปล่อยในแปลงและส่งเสริมการใช้ไรตัวห้ำให้แก่เกษตรกรได้

ไรตัวห้ำ *Amblyseius longispinosus* (Evans)

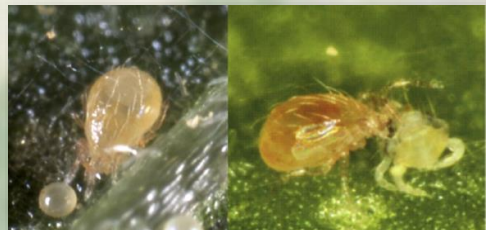
เป็นไรตัวห้ำ ที่มีศักยภาพในการควบคุมศัตรูพืช และสามารถนำมาเพาะเลี้ยงขยายปริมาณได้ง่าย

รูปร่างลักษณะลำตัวใกล้เคียงกับแมงมุมทั่ว ๆ ไป แต่จะมีขนาดเล็กประมาณ 0.4-0.55 มิลลิเมตร ถ้ามองด้วยตาเปล่า จะเห็นเป็นจุดเล็ก ๆ

ลักษณะเด่นที่แตกต่างจากไรศัตรูพืช คือ ลำตัวจะมี **สีสดใส** **มันวาว**กว่าไรศัตรูพืช สีของลำตัวจะขึ้นอยู่กับไรศัตรูพืชที่กิน พบตั้งแต่สีส้มไปจนถึงสีแดงสด หรือสีน้ำตาลแดง

เพศเมียวางไข่ประมาณวันละ 3-4 ฟอง ลักษณะเป็นฟองเดี่ยว ๆ สีขาวใสรูปวงรี ตัวอ่อนมี 3 วัย ตัวอ่อนวัย 1 มี 6 ขา สีขาวใส ไม่กินอาหาร ตัวอ่อนวัย 2-3 มี 8 ขา วิ่งได้รวดเร็ว จากนั้นจะลอกคราบเป็นตัวเต็มวัย

วงจรชีวิตจากไข่จนถึงตัวเต็มวัยประมาณ 3-4 วัน

อุปนิสัยการกินเหยื่อของไรตัวห้ำ

ไรตัวห้ำจะใช้ขาคู่หน้าจับเหยื่อ จากนั้นจะใช้อวัยวะคล้ายก้ามปูยึดเหยื่อไว้และใช้ส่วนของปากที่มีลักษณะเป็นเข็มแหลมเจาะลงบนลำตัวของเหยื่อ เพื่อดูดกินของเหลวภายในเหยื่อจนเหยื่อแห้งตายแล้วปล่อยเหยื่อ ส่วนใหญ่ไรตัวห้ำจะเลือกกินไข่ของไรศัตรูพืชเพราะจะเจาะกินได้ง่ายกว่าตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ในระยะตัวเต็มวัยเพศเมียที่กำลังวางไข่จะต้องการอาหารมากที่สุด เพราะต้องการพลังงานไปใช้ในการผลิตไข่ ในส่วนของพฤติกรรมการวางไข่ของไรตัวห้ำจะวางไข่ใต้เส้นใยของไรศัตรูพืช ใต้ซอกเหยื่อ ใกล้เส้นกลางใบพืช ตามหลุมหรือร่องของใบพืช เพื่อหลบซ่อนตัว

ข้อดีของไรตัวห้ำ

1. ไรตัวห้ำไม่ทำลายพืชหรือผลผลิต แต่จะทำลายเฉพาะเจาะจงกับไรศัตรูพืช หรือแมลงศัตรูพืชที่มีขนาดเล็ก
2. ไม่มีพืชตกค้างในพืชและผลผลิต ไม่เป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อม และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ
3. ไรตัวห้ำไม่ทำให้ไรศัตรูพืชเกิดความต้านทาน
4. สามารถเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ประชากรในปริมาณมากได้ง่าย

ที่มา ภาพ: <https://alliedaqua.com/equipment-and-supplies/growing-and-propagation/pest-control/trichogramma-natural-pest-control-clone>
<https://www1.montpellier.inrae.fr/CBGP/acarologia/article.php?id=4440>
<https://www.naturesgoodguys.com/products/neoseiulus-californicus-1000-adults-vial>

เรียบเรียงโดย กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม 2565

๓ การเลือกใช้สารล่อและกับดักแมลงวันผลไม้

การใช้กับดักเพื่อสำรวจชนิดของแมลงวันผลไม้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ผลดีและมีประสิทธิภาพมาก ในการกำจัดแมลงวันผลไม้ ทำให้สามารถคำนวณความหนาแน่นของประชากรแมลงวันผลไม้ได้จากข้อมูลของจำนวนประชากรในกับดักและแหล่งที่ตั้งของกับดัก ซึ่งการใช้กับดักจะได้ผลดี มีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับชนิดของกับดัก สารล่อแมลงที่เฉพาะเจาะจงกับชนิดของแมลง จะนำไปสู่การวางแผนจัดการแมลงวันผลไม้ ที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป

สารล่อแมลงวันผลไม้

สารล่อที่นิยมนำมาใช้ในกับดักแมลงวันผลไม้ เช่น สารล่อเพศ และสารล่ออาหาร

1. สารล่อเพศ เช่น Methyl eugenol (ME) ใช้กับแมลง *B. dorsalis*, *B. correcta*, Cuelure (CUE) ใช้กับแมลงวันแดง (*Bactrocera cucurbitae*), Trimedlure (TML) ใช้กับ Medfly, Ceratitis เป็นสารล่อแมลงพวกสารล่ออาหารและสารดึงดูดแมลงเพศผู้ให้เข้ามาหาและกินเป็นอาหาร
2. สารล่ออาหาร (เหยื่อล่อ) เป็นสารที่ล่อแมลงให้มากินเป็นอาหาร มักส่งกลิ่นดึงดูดไม่ไกล ดึงดูดแมลงหลายชนิด ไม่เฉพาะเจาะจง ดึงดูดทั้งแมลงเพศผู้และเพศเมีย เช่น ยีสต์โปรตีน

Lorem Ipsum

กับดักที่ใช้ดักแมลงวันผลไม้ชนิด *B. dorsalis* ที่นิยมใช้มี 3 แบบคือ

1. กับดักชนิดแหง (Steiner Trap)

เป็นกับดักแนวนอน รูปทรงกระบอกใส่ มีช่องเปิดกว้างที่ปลายทั้งสองด้าน มีเนื้อฝ้าย ยาว 1-1.5 ซม. สำหรับหยุดสารล่อผสมสารล่อแมลง มีขอแขวนที่ส่วนบนของกับดัก สารล่อที่ใช้ เช่น Methyl eugenol, Cuelure และ Trimedlure

2. กับดักชนิดดาวเหนียว (Jackson Trap)

กับดักชนิดนี้มีรูปร่างสามเหลี่ยม วัสดุทำด้วยแผ่นกระดาษแข็งเคลือบไข ภายในมีแผ่นกระดาษแข็งเคลือบไขสีเหลืองวางบนฐานสามเหลี่ยม ทาบางๆ ด้วยกาวเหนียว (Tanglefoot) มีเนื้อฝ้าย หรือใส่ตะเกียบสำหรับรับสารล่อ เพื่อดักจับแมลงวันผลไม้เพศผู้ เช่น Trimedlure (TML), Methyl eugenol (ME) และ Cuelure (CUE) ซึ่งมีความจำเพาะเจาะจงกับชนิดของแมลงวันผลไม้

3. กับดักชนิดเหลว (น้ำ)

3.1 McPhail กับดักชนิดนี้ประกอบด้วยโถแก้วก้นกลมเป็นกรวยอยู่ภายใน บรรจุเหยื่อล่อและมีฝาครอบใส อยู่ด้านบนพร้อมด้วยที่แขวน แมลงวันผลไม้เข้าไปทางก้นเพื่อกินเหยื่อและจมน้ำ เหยื่อล่อเป็นของเหลว ประกอบด้วย โปรตีน 10% ขอบแรกซ์ 3% และน้ำ 87% กับดักชนิดนี้ดึงดูดได้ทั้งสองเพศ

<https://pigeonchess.com>

3.2 Mullilure Trap เป็นกับดักที่พัฒนามาจากกับดัก Mcphail มีรูปร่างเป็นพลาสติกทรงกระบอก 2 ชั้น ส่วนบนโปร่งแสงจากส่วนล่างที่เป็นสีเหลือง ช่วยให้ดักจับแมลงวันผลไม้ได้มากขึ้น สารล่อที่ใช้สามารถใส่ได้ทั้ง สารล่อที่เป็นเหยื่อโปรตีนชนิดของเหลว และสารล่อสังเคราะห์ชนิดแห้ง กรณีใช้กับกับดักชนิดน้ำ ในสภาพอากาศร้อน ควรเติม 10% Propylene glycol หรือใช้น้ำผสมขอบแรกซ์ และ Triton (0.1% solution) 1-2 หยด เพื่อลดการระเหยของน้ำ และลดการเน่าเสียของแมลงที่กักดักจับได้

<https://www.rootssm->

<https://www.researchgate.net> <https://www.agric.wa.gov.au/>

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยเทคโนโลยีรังสี
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

สารทางเลือกในการจัดการวัชพืชในอ้อย

วัชพืชเป็นศัตรูสำคัญอย่างหนึ่งของการปลูกอ้อย ส่งผลให้ผลผลิตของอ้อยลดลงเป็นอย่างมาก ซึ่งการปลูกอ้อยให้ได้ผลดี ต้องมีการจัดการวัชพืชให้มีประสิทธิภาพ

วัชพืชสำคัญในไร่อ้อยสามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ดังนี้

วัชพืชใบกว้าง

ลักษณะใบ มีหลายรูปแบบทั้ง รูปกลม รูปไข่ รูปรูปศร ขอบใบหยักหรือเรียบ เส้นใบสานเป็นร่างแห เช่น

ฝักเบ้งหิน

สาบเสือ

วัชพืชวงศ์กก

ไม่มีข้อ ปล้อง ใบเป็นใบเดี่ยวค่อนข้างหนา รูปรียาว ลำต้นส่วนใหญ่เป็นเหลี่ยม เช่น

แห้วหมู

กกทราย

วัชพืชใบแคบ

ลำต้นกลม มีข้อ ปล้องชัดเจน มีกาบใบ เส้นใบขนาน รากเป็นรากฝอย เช่น

หญ้าปากคควาย

หญ้าดอกขาว

ข้อควรระวัง

1. การพ่นสารควรใช้อุปกรณ์ครอบหัวพ่นไม่ให้ละอองสัมผัสผิวหนังและใบอ้อย
2. อ้อยต้องอายุ 2 เดือนขึ้นไป
3. ใช้พ่นวัชพืชที่มีความสูงไม่เกิน 30 ซม.

คำแนะนำในการใช้สารกำจัดวัชพืช

กำจัดวัชพืช ใบแคบ และกว้าง

Ametryn/ atrazine (สารผสมเสร็จ) <อะมีทรีน/ อาทราซีน>

เป็นสารดูดซึม ใช้ได้ทั้งก่อนและหลังวัชพืชงอก พ่นระหว่างแถว วัชพืชมีจำนวน 3 - 5 ใบ อัตราการใช้ 320 - 400 กรัม/ไร่

2,4 - D / picloram (สารผสมเสร็จ) <ทิวโฟดี/พิดลอร์แรม>

เป็นสารดูดซึมชนิดเลือกทำลาย พ่นระหว่างแถว อัตราการใช้ 113.6 - 136.32 กรัม/ไร่

Ametryn <อะมีทรีน>

เป็นสารดูดซึม ใช้ได้ทั้งก่อนและหลังวัชพืชงอก พ่นระหว่างแถว วัชพืชมีจำนวน 3 - 5 ใบ อัตราการใช้ 360 - 480 กรัม/ไร่

Hexazinone <เฮกซะซีนโนน>

เป็นสารดูดซึม ใช้ได้ทั้งก่อนและหลังวัชพืชงอก พ่นระหว่างแถว วัชพืชมีจำนวน 3 - 5 ใบ อัตราการใช้ 135 - 180 กรัม/ไร่ ในช่วง 18 เดือนหลังใช้สาร ห้ามปลูกพืชอื่น ยกเว้น อ้อย และ สับปะรด

กำจัดวัชพืช ใบกว้าง และกก

2,4 - D <ทิวโฟดี>

เป็นสารดูดซึมชนิดเลือกทำลาย พ่นระหว่างแถว อัตราการใช้ 168 - 210 กรัม/ไร่ มีระยะปลอดภัย 4 ชั่วโมง

Triclopyr <ไตรโคลเพอร์>

เป็นสารดูดซึมชนิดเลือกทำลาย พ่นระหว่างแถว อัตราการใช้ 66.8 - 80.16 กรัม/ไร่ มีระยะปลอดภัย 4 ชั่วโมง

Fluroxypyr <ฟลูรอกซีเพอร์>

เป็นสารดูดซึมชนิดเลือกทำลาย พ่นระหว่างแถว อัตราการใช้ 57.6 - 72 กรัม/ไร่ มีระยะปลอดภัย 4 ชั่วโมง

เครือข่ายศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

ทำไม ต้องสร้างเครือข่าย

1. ทำให้เกษตรกรและชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้
2. เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล/องค์กร ได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
3. ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน
4. ทำให้เกิดความร่วมมือ และทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย

1. เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์
2. มีช่องทางในการเตือนการระบาดของพื้นที่ แจ้งเตือน หากมีแนวโน้มจะเกิดการระบาด เพื่อเตรียมพร้อมป้องกัน
3. เกิดการร่วมกันขับเคลื่อนและพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้เข้มแข็ง

“การเชื่อมโยงเครือข่าย ไม่ได้หมายถึง การที่คนมานั่งรวมกันเพื่อพูดคุยสนทนากัน เฉพาะ โดยไม่ได้ทำอะไรสิ่งหนึ่งร่วมกัน ซึ่งเปรียบเหมือนการนำก้อนอิฐ มากองรวมกันย่อมไม่เกิดประโยชน์ แต่อย่างไร แต่การเชื่อมโยง เครือข่าย หมายถึงการนำก้อนอิฐ แต่ละก้อนมาประสานต่อกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดเป็นโครงสร้างที่แข็งแรง”